TEISINGUMO TEISMO (didžioji kolegija) SPRENDIMAS

2015 m. rugsėjo 8 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Baudžiamasis procesas dėl nusikaltimų pridėtinės vertės mokesčio (PVM) srityje — SESV 325 straipsnis — Nacionalinės teisės aktas, kuriame numatyti naikinamieji senaties terminai, galintys lemti nebaudžiamumą už nusikaltimus — Galimas Europos Sąjungos finansinių interesų pažeidimas — Nacionalinio teismo pareiga netaikyti jokios nacionalinės teisės nuostatos, galinčios pažeisti Sąjungos teisėje valstybėms narėms nustatytas pareigas“

Byloje C-105/14

dėl *Tribunale di Cuneo* (Italija) 2014 m. sausio 17 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2014 m. kovo 5 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą baudžiamojoje byloje prieš

Ivo Taricco,

Ezio Filippi,

Isabella Leonetti,

Nicola Spagnolo,

Davide Salvoni,

Flavio Spaccavento,

Goranco Anakiev

TEISINGUMO TEISMAS (didžioji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas V. Skouris, pirmininko pavaduotojas K. Lenaerts, kolegijų pirmininkai R. Silva de Lapuerta, L. Bay Larsen, T. von Danwitz ir J.-C. Bonichot, teisėjai A. Arabadjiev, M. Safjan, D. Šváby, M. Berger (pranešėja), A. Prechal, E. Jarašiūnas ir C. G. Fernlund,

generalinė advokatė J. Kokott,

posėdžio sekretorė L. Carrasco Marco, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2015 m. kovo 3 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— G. Anakiev, atstovaujamo *avvocato* L. Sani,

* Proceso kalba: italų.

— Italijos vyriausybės, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos *avvocati dello Stato* M. Salvatorelli ir L. Ventrella,

— Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos T. Henze ir J. Kemper,

— Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos B. Majczyna,

— Europos Komisijos, atstovaujamos P. Rossi ir R. Lyal,

susipažinęs su 2015 m. balandžio 30 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl SESV 101, 107 ir 119 straipsnių ir 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos (OL L 347, p. 1, klaidų ištaisymas OL L 335, 2007, p. 60; toliau – PVM direktyva) 158 straipsnio išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant baudžiamąją bylą, iškeltą I. Taricco, E. Filippi, I. Leonetti, N. Spagnolo, D. Salvoni, F. Spaccavento ir G. Anakiev (toliau kartu – kaltinamieji), kurie kaltinami sudarę nusikalstamą susivienijimą ir organizavę jo veiklą, siekdami daryti įvairius nusikaltimus pridėtinės vertės mokesčio (PVM) srityje.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

3 SESV 325 straipsnyje numatyta:

„1. Sąjunga ir valstybės narės Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiam sukčiavimui ir kitoms neteisėtoms veikoms priešinasi taikydamos pagal šį straipsnį nustatytinas priemones, kurių paskirtis yra atgrasinti ir užtikrinti veiksmingą apsaugą valstybėse narėse ir Sąjungos institucijose, įstaigose ir organuose.

2. Valstybės narės prieš Sąjungos finansiniams interesams kenkiantį sukčiavimą imasi tų pačių priemonių, kurių jos imasi prieš savo pačių finansiniams interesams kenkiantį sukčiavimą.

<...>“

Konvencija dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos

4 Kaip nurodyta 1995 m. liepos 26 d. Liuksemburge pasirašytos Konvencijos dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos, parengtos vadovaujantis Europos Sąjungos sutarties K.3 straipsniu (OL C 316, p. 49; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 8 t., p. 57, toliau – PIF konvencija), preambulėje, šios konvencijos susitariančiosios šalys, Europos Sąjungos valstybės narės, yra įsitikinusios, „jog, siekiant apsaugoti Europos Bendrijų finansinius interesus, tuos interesus pažeidžiančiam sukčiavimui reikia taikyti baudžiamąjį persekiojimą“ ir „būtina, kad už tokį elgesį būtų

baudžiama veiksmingomis, proporcingomis ir atgrasančiomis baudžiamosiomis sankcijomis, neatmetant galimybės atitinkamais atvejais taikyti kitas bausmes, o bent labai pavojingais atvejais būtina, kad už tokį elgesį būtų baudžiama laisvės atėmimu“.

5 PIF konvencijos 1 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Šioje Konvencijoje Europos Bendrijų finansiniams interesams kenkiantis sukčiavimas – tai:

<...>

b) pajamų srityje – bet koks tyčinis veikimas ar neveikimas, susijęs su:

— suklastotų, neteisingų ar neišsamių pareiškimų [deklaracijų] ar dokumentų naudojimu ar pateikimu, kurio padariniai yra neteisėtas Europos Bendrijų bendrojo biudžeto arba Europos Bendrijų valdomų ar jų vardu valdomų biudžetų išteklių mažinimas,

— <...>“

6 Šios konvencijos 2 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Kiekviena valstybė narė imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad už 1 straipsnyje nurodytą veiką ir dalyvavimą 1 straipsnio 1 dalyje nurodytoje veikoje, jos kurstymą ar kėsinimąsi ją padaryti būtų baudžiama veiksmingomis, proporcingomis ir atgrasančiomis baudžiamosiomis sankcijomis, įskaitant bent stambaus sukčiavimo atvejais laisvės atėmimą apimančias bausmes, dėl kurių gali būti taikoma ekstradicija, suprantant, kad stambiu sukčiavimu yra laikomas toks sukčiavimas, kuris yra susijęs su tam tikra mažiausia suma, kurią turi nustatyti kiekviena valstybė narė. Ši mažiausia suma negali būti nustatyta didesnė kaip 50 000 [EUR].“

Direktyva 2006/112

7 Direktyvos 2006/112 131 straipsnyje nustatyta:

„[Direktyvos 2006/112 IX antraštinės dalies] 2–9 skyriuose numatytais atvejais neapmokestinimas PVM taikomas nepažeidžiant kitų Bendrijos nuostatų ir tokiomis sąlygomis, kurias valstybės narės nustato siekdamos užtikrinti tinkamą ir sąžiningą neapmokestinimo atvejus reglamentuojančių nuostatų taikymą bei užkirsti kelią galimiems mokesčių vengimo, išsisukinėjimo ar piktnaudžiavimo atvejams.“

8 Šios direktyvos 138 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Valstybės narės neapmokestina prekių tiekimo, kai tas prekes pardavėjas ar prekes įsigyjantis asmuo išsiunčia ar išgabena į paskirties vietą, esančią Bendrijoje, bet ne jos atitinkamoje teritorijoje, kitam apmokestinamajam asmeniui ar neapmokestinamajam juridiniam asmeniui, veikiančiam kaip toks, į kitą valstybę narę nei ta, kurioje pradėtas prekių siuntimas ar gabenimas, arba kai tai atliekama pardavėjo ar prekes įsigyjančio asmens vardu.“

9 Minėtos direktyvos 158 straipsnyje nustatyta:

„1. <...> valstybės narės be muitinės procedūros gali numatyti kitas sandėliavimo procedūras šiais atvejais:

a) kai prekės skirtos neapmokestinamoms parduotuvėms <...>

<...>

2. Kai valstybės narės naudojasi 1 dalies a punkte nurodyta neapmokestinimo galimybe, jos imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad šia neapmokestinimo galimybe būtų naudojamasi teisingai ir tiesiogiai bei būtų užkirstas kelias mokesčių vengimui, sukčiavimui ar piktnaudžiavimui.

<...>“

Sprendimas 2007/436/EB

10 2007 m. birželio 7 d. Tarybos sprendimo 2007/436/EB dėl Europos Bendrijų nuosavų išteklių sistemos (OL L 163, p. 17) 2 straipsnio 1 dalis suformuluota taip:

„Į Europos Sąjungos bendrąjį biudžetą įskaitomus nuosavus išteklius sudaro toliau nurodytos pajamos:

<...>

b) <...> visų valstybių narių suderintoms PVM apmokestinimo bazėms, nustatytoms pagal Bendrijos taisykles, taikomas galiojantis vienodas tarifas. <...>“

Italijos teisė

11 Baudžiamojo kodekso su pakeitimais, padarytais 2005 m. gruodžio 5 d. Įstatymu Nr. 251 (2005 m. gruodžio 7 d., GURI, Nr. 285, toliau – Baudžiamasis kodeksas), 157 straipsnis, kuriame reglamentuojama senatis baudžiamosiose bylose, numatyta:

„Nusikalstamos veikos senaties terminas lygus įstatyme numatytai maksimaliai bausmės trukmei, tačiau negali būti trumpesnis nei šešeri metai už nusikaltimą ir ketveri metai už nusižengimą net ir tuomet, kai už juos baudžiama tik pinigine bauda.

<...>“

12 Šio kodekso 158 straipsnyje senaties termino eigos pradžia apibrėžta taip:

„Senaties terminas pradedamas skaičiuoti nuo nusikalstamos veikos padarymo dienos, pasikėsinimo padaryti nusikalstamą veiką atveju – nuo dienos, kurią kaltinamasis nutraukė veiksmus, o tęstinės nusikalstamos veikos atveju – nuo dienos, kurią nusikalstama veika nebėra tęstinė.

<...>“

13 Remiantis minėto kodekso 159 straipsniu, susijusiu su senaties termino sustabdymo taisyklėmis:

„Senaties terminas sustabdomas visais atvejais, kai procedūros, baudžiamojo proceso ar laikino sulaikymo termino sustabdymas numatytas specialioje įstatymo nuostatoje, taip pat šiais atvejais:

1) išduotas leidimas vykdyti baudžiamąjį persekiojimą;

2) byla perduodama kitam teismui;

3) procedūra ar baudžiamasis procesas sustabdomas dėl šalių ir advokatų negalėjimo dalyvauti posėdžiuose arba kaltinamojo ar jo advokato prašymu. <...>

<...>

Senaties termino eiga atnaujinama nuo tos dienos, kai išnyksta šį terminą sustabdžiusi priežastis.“

14 To paties kodekso 160 straipsnyje, kuriame reglamentuojamos senaties termino eigos pertraukimo taisyklės, nustatyta:

„Senaties termino eiga pertraukiama priėmus teismo nuosprendį arba baudžiamąjį įsakymą.

Senaties termino eigą taip pat pertraukia nutartis dėl kardomųjų priemonių taikymo <...> [ir] nutartis, kuria nustatomas parengiamasis posėdis.

Pertrauktas senaties terminas pradeda eiti toliau nuo pertraukimo dienos. Jei buvo keletas termino eigą pertraukiančių aktų, skaičiuojama nuo paskutinio iš jų dienos; tačiau 157 straipsnyje nurodyti terminai jokiu atveju negali būti pratęsti ilgiau, nei 161 straipsnio antroje pastraipoje numatyti terminai, išskyrus terminus Baudžiamojo proceso kodekso 51 straipsnio 3bis ir 3quater dalyse numatytų pažeidimų atveju.“

15 Remiantis Baudžiamojo kodekso 161 straipsniu, kuriame reglamentuojami sustabdymo ir pertraukimo padariniai:

„Senaties termino eigos sustabdymas ir pertraukimas sukelia padarinių visiems asmenims, kurie padarė nusikalstamą veiką.

Išskyrus baudžiamąjį persekiojimą už nusikalstamas veikas, numatytas Baudžiamojo proceso kodekso 51 straipsnio 3bis ir 3quater punktuose, pertraukus senaties termino eigą, šis terminas gali būti pratęsiamas ne daugiau kaip numatyto maksimalaus senaties termino ketvirčiu <...>“

16 Baudžiamojo kodekso 416 straipsnyje nustatyta, kad tas, kas organizavo nusikalstamą susivienijimą, kurio tikslas – daryti įvairias nusikalstamas veikas, baudžiamas laisvės atėmimu iki septynerių metų. Tas, kas tik dalyvavo tokio susivienijimo veikloje, baudžiamas laisvės atėmimu iki penkerių metų.

17 Remiantis 2010 m. kovo 10 d. Įstatyminio dekreto Nr. 74 dėl naujų taisyklių dėl nusikaltimų pajamų ir pridėtinės vertės mokesčių tvarkai (*decreto legislativo n. 74, nuova disciplina dei reati in materia di imposte sui redditi e sul valore aggiunto*, 2000 m. kovo 31 d., GURI, Nr. 76, toliau – DL Nr. 74/2000) 2 straipsniu, su nesamais sandoriais susijusiomis sąskaitomis faktūromis ar dokumentais pagrįstos PVM deklaracijos pateikimas sukčiaujant baudžiamas laisvės atėmimu nuo vienų metų šešių mėnesių iki šešerių metų. Remiantis DL Nr. 74/2000 8 straipsniu, tokia pati bausmė skiriama dėl to, kad išrašo fiktyvias sąskaitas faktūras, siekdamas sudaryti trečiosioms šalims galimybę išvengti PVM.

Pagrindinės bylos faktinės aplinkybės ir prejudiciniai klausimai

18 Kaltinamųjų byla nagrinėjama *Tribunale di Cuneo*; jie kaltinami nuo 2005 m. iki 2009 m. sudarę ir organizavę nusikalstamą susivienijimą, siekdami daryti įvairius nusikaltimus PVM srityje. Iš tiesų jie kaltinami sukūrus sukčiavimo teisines schemas, t. y. „PVM karuselę“, be kita ko, apimančias fiktyvių bendrovių įsteigimą ir suklastotų dokumentų, kuriuos naudodami jie įsigijo prekių (nagrinėjamu atveju – šampano butelių) be PVM, išdavimą. Šie veiksmai sudarė galimybes bendrovei *Planet Srl* (toliau – *Planet*) turėti prekių už mažesnę nei rinkos kainą; ji galėjo jas perparduoti savo klientams ir taip iškreipti šią rinką.

19 *Planet* gavo sąskaitų faktūrų, kurias šios fiktyvios bendrovės išrašė už nesamus sandorius. Tačiau šios bendrovės nepateikė metinės PVM deklaracijos arba, ją pateikusios, bet kuriuo atveju neatliko atitinkamų mokėjimų. Vis dėlto *Planet* įtraukė minėtų fiktyvių bendrovių išrašytas sąskaitas faktūras į savo apskaitą, nepagrįstai atskaitydama jose nurodytą PVM, ir dėl to pateikė apgaulingas metines PVM deklaracijas.

20 Iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad šį prašymą pateikęs teismas po to, kai jo nagrinėjamoje byloje kilo keletas procesinių nesklandumų ir jis atmetė nemažai prieštaravimų, kuriuos buvo pateikę kaltinamieji per tame teisme vykusį parengiamąjį posėdį, buvo priverstas priimti, pirma, sprendimą nutraukti bylą vienam iš kaltinamųjų, būtent G. Anakiev, nes yra suėjusi nusikalstamų veikų, kuriomis jis kaltinamas, senatis. Antra, jis turėtų priimti sprendimą dėl bylos, iškeltos likusiems kaltinamiesiems, perdavimo teisminiam nagrinėjimui ir dėl posėdžio teisme datos nustatymo.

21 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas paaiškina, kad už baudžiamąsias veikas, kuriomis kaltinamieji yra kaltinami, DL Nr. 74/2000 2 ir 8 straipsniuose numatyta laisvės atėmimo iki šešerių metų bausmė. Tačiau už Baudžiamojo kodekso 416 straipsnyje numatytą nusikalstamo susivienijimo organizavimą, dėl ko kaltinamieji taip pat gali būti pripažinti kaltais, jo organizatoriai baudžiami laisvės atėmimu iki septynerių metų, o paprasti dalyviai – laisvės atėmimu iki penkerių metų. Tai reiškia, kad nusikalstamo susivienijimo organizatoriams senaties terminas yra septyneri metai, o visiems kitiems – šešeri metai. Paskutinis senaties terminą pertraukęs veiksmas buvo nutarties dėl parengiamojo posėdžio datos nustatymo priėmimas.

22 Tačiau, nepaisant senaties termino eigos pertraukimo, šis terminas, remiantis Baudžiamojo kodekso 160 straipsnio paskutine pastraipa, siejama su šio kodekso 161 straipsniu (toliau – nagrinėjamos nacionalinės teisės nuostatos), negali tęstis ilgiau nei septynerius metus šešis mėnesius arba nusikalstamo susivienijimo organizatorių atveju – aštuonerius metus ir devynis mėnesius nuo nusikalstamų veikų padarymo. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo teigimu, yra aišku, kad visų nusikalstamų veikų senaties terminas, jeigu dar nėra suėjęs, sueis vėliausiai 2018 m. vasario 18 d., t. y. iki tada, kada dėl kaltinamųjų galės būti priimtas galutinis nuosprendis. Dėl to pastarieji, kurie, kaip teigiama, sukčiavo PVM srityje ir nesumokėjo kelių milijonų eurų, faktiškai galėtų pasinaudoti nebaudžiamumu dėl to, kad baigėsi senaties terminas.

23 Tačiau, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo teigimu, ši pasekmė buvo numatoma dėl Baudžiamojo kodekso 160 straipsnio paskutinėje pastraipoje, siejamoje su šio kodekso 161 straipsnio antra pastraipa, įtvirtintos normos buvimo; dėl šios nuostatos, pagal kurią, pertraukus senaties terminą, senaties terminą leidžiama pratęsti tik pradinio termino ketvirčiu, senatis daugeliu baudžiamojo persekiojimo atvejų praktiškai nepertraukiama.

24 Su sukčiavimu mokesčių srityje, kaip antai tas, kuriuo kaltinami kaltinamieji, susijęs baudžiamasis persekiojimas paprastai apima labai sudėtingus tyrimus, todėl jau parengtinio tyrimo stadijoje procesui reikia daug laiko. Visas instancijas apimančio proceso trukmė yra tokia, kad šios rūšies bylose faktinis nebaudžiamumas Italijoje yra ne išimtinis atvejis, o norma. Be to, paprastai Italijos mokesčių administratoriui neįmanoma susigrąžinti mokesčių sumų, kurios buvo atitinkamos nusikalstamos veikos dalykas.

25 Šiomis aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad nagrinėjamomis nacionalinės teisės nuostatomis kai kuriems Italijoje įsisteigusiems ūkio subjektams, palyginti su kitose valstybėse narėse įsisteigusiomis įmonėmis, netiesiogiai leidžiama nesąžininga konkurencija, taip pažeidžiant SESV 101 straipsnį. Be to, šiomis nuostatomis, pažeidžiant SESV 107 straipsnį, gali būti sudaromos palankesnės sąlygos tam tikroms įmonėms. Minėtomis nuostatomis taip pat faktiškai sukuriama Direktyvos 2006/112 158 straipsnio 2 dalyje nenumatyta neapmokestinimo galimybė. Galiausiai dėl nebaudžiamumo, kuriuo faktiškai naudojasi sukčiaujantys asmenys, pažeidžiamas SESV 119 straipsnyje įtvirtintas pagrindinis principas, pagal kurį valstybės narės turi užtikrinti, kad jų viešieji finansai būtų patikimi.

26 Tačiau prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad jeigu jam būtų leidžiama netaikyti nagrinėjamų nacionalinės teisės nuostatų, Italijoje būtų galima garantuoti veiksmingą Sąjungos teisės taikymą.

27 Šiomis aplinkybėmis *Tribunale di Cuneo* nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar Baudžiamojo kodekso 160 straipsnio paskutine pastraipa, kiek joje numatyta, kad senaties terminas pertraukus jo eigą prasitęsia tik ketvirčiu jo pirminės trukmės ir dėl to, nepaisant laiku pradėto baudžiamojo persekiojimo, sueina nusikalstamų veikų senatis ir už jas lieka nenubausta, pažeidžiama su konkurencijos apsauga susijusi nuostata, t. y. SESV 101 straipsnis?

2. Ar Baudžiamojo kodekso 160 straipsnio paskutine pastraipa, kiek joje numatyta, kad senaties terminas pertraukus jo eigą prasitęsia tik ketvirčiu jo pirminės trukmės ir dėl to nesąžiningi ūkio subjektai gali likti nenubausti už padarytas nusikalstamas veikas, Italijos Respublika nustatė valstybės pagalbos formą, draudžiamą pagal SESV 107 straipsnį?

3. Ar Baudžiamojo kodekso 160 straipsnio paskutine pastraipa, kiek joje numatyta, kad senaties terminas pertraukus jo eigą prasitęsia tik ketvirčiu jo pirminės trukmės ir dėl to atsiranda tam tikra asmenų, kurie piktnaudžiaudami pasinaudojo Direktyva 2006/112, nebaudžiamumo forma, Italijos Respublika nepagrįstai sukūrė papildomą atleidimo nuo mokesčio atvejį šalia tų, kurių baigtinis sąrašas numatytas šios direktyvos 158 straipsnyje?

4. Ar Baudžiamojo kodekso 160 straipsnio paskutine pastraipa, kiek joje numatyta, kad senaties terminas pertraukus jo eigą prasitęsia tik ketvirčiu jo pirminės trukmės ir dėl to atsisakoma bausti už veikas, dėl kurių valstybė praranda išteklius, kurie, be kita ko, reikalingi įsipareigojimams Europos Sąjungai vykdyti, pažeidžiamas SESV 119 straipsnyje įtvirtintas patikimų viešųjų finansų principas?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl klausimų priimtinumo

28 G. Anakiev ir Italijos ir Vokietijos vyriausybių manymu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimai yra nepriimtini. Šiuo klausimu G. Anakiev pažymi, kad nacionalinės teisės nuostatos, kuriomis nustatomos nusikalstamų veikų finansų srityje senaties taisyklės, neseniai buvo pakeistos, todėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo svarstymai neturi pagrindo. Italijos ir Vokietijos vyriausybės iš esmės mano, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimai yra visiškai abstraktūs arba hipotetiniai ir neturi jokio ryšio su pagrindinės bylos aplinkybėmis arba dalyku.

29 Šiuo klausimu reikia priminti, kad pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką, šiam teismui ir nacionaliniams teismams bendradarbiaujant pagal SESV 267 straipsnį, tik bylą nagrinėjantis nacionalinis teismas, kuriam tenka atsakomybė priimti sprendimą, atsižvelgdamas į bylos ypatumus, turi įvertinti prejudicinio sprendimo būtinumą savo sprendimui priimti ir Teisingumo Teismui pateikiamų klausimų reikšmingumą. Todėl, kai pateikti klausimai dėl Sąjungos teisės išaiškinimo, Teisingumo Teismas iš principo privalo priimti sprendimą (žr., be kita ko, Sprendimo *Banco Privado Português ir Massa Insolvente do Banco Privado Português*, C-667/13, EU:C:2015:151, 34 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

30 Iš to išplaukia, kad su Sąjungos teise susijusiems klausimams taikoma reikšmingumo prezumpcija. Teisingumo Teismas gali atmesti nacionalinio teismo pateiktą prašymą priimti prejudicinį sprendimą tik tuomet, kai akivaizdu, jog prašomas Europos Sąjungos teisės išaiškinimas nesusijęs su pagrindinės bylos aplinkybėmis arba dalyku, kai problema hipotetinė arba kai Teisingumo Teismas neturi faktinės arba teisinės informacijos, būtinos naudingai atsakyti į jam pateiktus klausimus (žr., be kita ko, Sprendimo *Halaf*, C-528/11, EU:C:2013:342, 29 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

31 Tačiau, kaip iš esmės pažymėjo generalinė advokatė savo išvados 45 ir paskesniuose punktuose, akivaizdu, kad sąlygos, dėl kurių Teisingumo Teismas gali atsisakyti priimti sprendimą dėl pateiktų klausimų, nagrinėjamu atveju neįvykdytos. Prašyme priimti prejudicinį sprendimą pateikta informacija leidžia Teisingumo Teismui pateikti naudingus atsakymus prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui. Be to, ši informacija sudaro Teisingumo Teismo statuto 23 straipsnyje nurodytiems suinteresuotiesiems asmenims galimybę tinkamai pateikti pastabas.

32 Be to, iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą aiškiai matyti, kad Teisingumo Teismui pateikti klausimai jokiu būdu nėra hipotetiniai ir kad yra nustatytas ryšys su ginčo pagrindinėje byloje aplinkybėmis, nes šie klausimai susiję su keleto Sąjungos teisės nuostatų, kurios, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo manymu, yra lemiamos būsimam nuosprendžiui, kurį jis turės priimti pagrindinėje byloje, išaiškinimu, būtent kiek tai susiję su kaltinamųjų perdavimu teismui.

33 Šiomis aplinkybėmis prašymas priimti prejudicinį sprendimą turi būti pripažintas priimtinu.

Dėl trečiojo klausimo

34 Trečiuoju klausimu, kurį reikia nagrinėti pirmiausia, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, pirma, ar nacionalinės teisės norma baudžiamosios teisės reglamentuojamų nusikalstamų veikų senaties srityje, kaip antai įtvirtinta nagrinėjamose nacionalinės teisės nuostatose, kurioje tuo metu, kai vyko pagrindinėje byloje nagrinėjami įvykiai, buvo numatyta, kad dėl per baudžiamąjį persekiojimą už nusikalstamas veikas PVM srityje priimto akto, dėl kurio pertraukiama senaties termino eiga, senaties terminas prasitęsia tik ketvirčiu jo pirminės trukmės ir dėl to persekiojami asmenys gali pasinaudoti faktiniu nebaudžiamumu, reiškia, kad nustatomas Direktyvos 2006/112 158 straipsnyje nenumatytas atleidimo nuo PVM atvejis. Antra, jeigu atsakymas į šį klausimą bus teigiamas, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas teiraujasi, ar jis gali netaikyti šių nuostatų.

Dėl nacionalinės teisės normos, kaip antai įtvirtintos nagrinėjamose nacionalinės teisės nuostatose, atitikties Sąjungos teisei

35 Pirmiausia pažymėtina, kad, nors trečiajame klausime daroma nuoroda į Direktyvos 2006/112 158 straipsnį, iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą motyvų aiškiai matyti, kad šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar nacionalinės teisės norma, kaip antai įtvirtinta nagrinėjamose nuostatose, nesudaroma kliūčių atitinkamoje valstybėje narėje veiksmingai kovoti su sukčiavimu PVM srityje su Direktyva 2006/112 ir, apskritai, su Sąjungos teise nesuderinamu būdu.

36 Primintina, kad PVM srityje iš Direktyvos 2006/112, siejamos su ESS 4 straipsnio 3 dalimi, išplaukia, jog valstybės narės ne tik turi bendrą pareigą imtis visų įstatyminių ir administracinių priemonių, galinčių užtikrinti viso mokėtino PVM surinkimą atitinkamose jų teritorijose, bet ir privalo kovoti su sukčiavimu (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Åkerberg Fransson*, C-617/10, EU:C:2013:105, 25 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

37 Be to, SESV 325 straipsnis įpareigoja valstybes nares kovoti su neteisėta veikla, kuri kelia grėsmę Sąjungos finansiniams interesams, atgrasomomis ir veiksmingomis priemonėmis ir, konkrečiai kalbant, jas įpareigoja kovojant su grėsmę Sąjungos finansiniams interesams keliančiu sukčiavimu imtis tų pačių priemonių kaip tos, kurių jos imasi kovodamos su grėsmę jų pačių interesams keliančiu sukčiavimu (žr. Sprendimo *Åkerberg Fransson*, C-617/10, EU:C:2013:105, 26 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

38 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas pažymėjo: kadangi remiantis Sprendimo 2007/436 2 straipsnio 1 dalies b punktu Sąjungos nuosavus išteklius sudaro pajamos, gautos taikant vienodą tarifą suderintai PVM apmokestinimo bazei, nustatytai pagal Sąjungos taisykles, vadinasi, egzistuoja tiesioginis ryšys

tarp pajamų iš PVM gavimo laikantis taikytinos Sąjungos teisės ir atitinkamų lėšų iš PVM įtraukimo į Sąjungos biudžetą, nes bet koks trūkumas gaunant pirmąsias potencialiai sumažins antrąsias (žr. Sprendimo *Åkerberg Fransson*, C-617/10, EU:C:2013:105, 26 punktą).

39 Iš tiesų, nors valstybės narės, siekdamos pagal Direktyvos 2006/112 nuostatas ir SESV 325 straipsnį užtikrinti visų pajamų iš PVM surinkimą ir kartu Sąjungos finansinių interesų apsaugą, turi laisvę pasirinkti taikytinas sankcijas, kurios gali būti administracinės, baudžiamosios sankcijos arba jų dviejų derinys (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Åkerberg Fransson*, C-617/10, EU:C:2013:105, 34 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką), baudžiamosios sankcijos gali būti būtinos tam, kad būtų veiksmingai ir atgrasančiu būdu kovojama su tam tikrais stambaus sukčiavimo PVM srityje atvejais.

40 Be to, primintina, kad, remiantis PIF konvencijos 2 straipsnio 1 dalimi, valstybės narės privalo imtis būtinų priemonių tam, kad už Sąjungos finansiniams interesams kenkiančius sukčiavimo veiksmus būtų baudžiama veiksmingomis, proporcingomis ir atgrasančiomis baudžiamosiomis sankcijomis, įskaitant bent stambaus sukčiavimo atvejais laisvės atėmimą apimančias bausmes.

41 PIF konvencijos 1 straipsnyje „sukčiavimas“ apibrėžtas kaip „bet koks tyčinis veikimas ar neveikimas, susijęs su <...> suklastotų, neteisingų ar neišsamių pareiškimų [deklaracijų] ar dokumentų naudojimu ar pateikimu, kurio padariniai yra neteisėtas [Sąjungos] bendrojo biudžeto arba [Sąjungos ar jos] vardu valdomų biudžetų išteklių mažinimas“. Taigi ši sąvoka apima pajamas, gautas taikant vienodą tarifą suderintai PVM apmokestinimo bazei, nustatytai pagal Sąjungos taisykles. Šios išvados nepaneigia tai, kad PVM nesurenkamas tiesiogiai Sąjungos vardu, nes PIF konvencijos 1 straipsnyje nėra būtent tokios sąlygos, kuri prieštarautų šios konvencijos tikslui kaip įmanoma veiksmingiau kovoti su žalą Sąjungos finansiniams interesams darančiu sukčiavimu.

42 Nagrinėjamu atveju iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad nacionalinės teisės normoje numatytos baudžiamosios sankcijos už nusikalstamas veikas, dėl kurių pagrindinėje byloje vykdomas persekiojimas, būtent už nusikalstamo susivienijimo organizavimą siekiant daryti nusikalstamas veikas PVM srityje ir už sukčiavimą šioje srityje nesumokant kelių milijonų eurų. Konstatuotina, kad tokios nusikalstamos veikos yra stambus sukčiavimas, darantis žalą Sąjungos finansiniams interesams.

43 Iš visų šio sprendimo 37 ir 39–41 punktuose pateiktų svarstymų matyti, kad valstybės narės privalo užtikrinti, jog už tokius stambaus sukčiavimo atvejus būtų numatytos baudžiamosios sankcijos, kurios, be kita ko, būtų veiksmingos ir atgrasančios. Be to, priemonės, kurių imamasi šiuo klausimu, turi būti tokios pačios kaip tos, kurių valstybės narės imasi kovodamos su tokio paties stambumo sukčiavimo, darančio žalą jų pačių finansiniams interesams, atvejais.

44 Taigi, atsižvelgdamas į visas reikšmingas teisines ir faktines aplinkybes, nacionalinis teismas turi patikrinti, ar taikytinos nacionalinės teisės nuostatos sudaro galimybę veiksmingu ir atgrasančiu būdu bausti už stambaus sukčiavimo, darančio žalą Sąjungos finansiniams interesams, atvejus.

45 Šiuo klausimu pažymėtina, kad nei prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, nei pastabas Teisingumo Teismui pateikę suinteresuotieji asmenys neginčijo nei minėto teismo nurodytų baudžiamųjų sankcijų, būtent laisvės atėmimo iki septynerių metų, savaime atgrasomojo pobūdžio, nei aplinkybės, kad Italijos baudžiamojoje teisėje senaties terminas numatytas už žalą Sąjungos finansiniams interesams darantį sukčiavimą, atitikties Sąjungos teisei.

46 Tačiau, kaip matyti iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą, dėl nagrinėjamų nacionalinės teisės nuostatų, kuriomis tuo atveju, kai senatis pertraukiama dėl vienos iš Baudžiamojo kodekso 160 straipsnyje nustatytų priežasčių, nustatyta taisyklė, pagal kurią senaties terminas bet kuriuo atveju negali būti pratęstas daugiau nei ketvirčiu jo pirminės trukmės, atsižvelgiant į baudžiamojo proceso, kuris užbaigiamas galutinio nuosprendžio priėmimu, sudėtingumą ir ilgumą, neutralizuojamas senaties pertraukimo priežasties veikimas laiko atžvilgiu.

47 Jeigu nacionalinis teismas prieitų prie išvados, kad senaties pertraukimą reglamentuojančių nacionalinės teisės nuostatų taikymo pasekmė yra tai, kad daugeliu atvejų už stambaus sukčiavimo veikas baudžiamąja tvarka nubausta nebus, nes apskritai jų senatis sueis prieš tai, kai galutiniu nuosprendžiu bus paskirta įstatyme numatyta baudžiamoji sankcija, reikėtų konstatuoti, kad nacionalinėje teisėje numatytos priemonės, skirtos kovai su sukčiavimu ir bet kokia kita neteisėta veikla, darančiais žalą Sąjungos finansiniams interesams, negali būti laikomos veiksmingomis ir atgrasančiomis, o tai būtų nesuderinama su SESV 325 straipsnio 1 dalimi, PIF konvencijos 2 straipsnio 1 dalimi ir Direktyva 2006/112, siejama su ESS 4 straipsnio 3 dalimi.

48 Be to, nacionalinis teismas turės patikrinti, ar, kaip reikalaujama SESV 325 straipsnio 2 dalyje, nagrinėjamos nacionalinės teisės nuostatos sukčiavimo PVM srityje atvejams taikomos taip pat, kaip žalą vien Italijos Respublikos finansiniams interesams darančio sukčiavimo atvejais. Taip nebūtų, be kita ko, tuomet, jei Baudžiamojo kodekso 161 straipsnio antroje pastraipoje būtų nustatyti ilgesni panašaus pobūdžio ir sunkumo veikų, darančių žalą Italijos Respublikos finansiniams interesams, senaties terminai. Tačiau, kaip pažymėjo Europos Komisija per Teisingumo Teisme vykusį posėdį (tai dar turės patikrinti nacionalinis teismas), Italijos teisėje, be kita ko, nenumatyta jokio naikinamojo baudžiamosios veikos – nusikalstamo susivienijimo, sudaryto siekiant daryti nusikalstamas veikas tabako produktų akcizų srityje, – senaties termino.

Dėl galimos nagrinėjamų nacionalinės teisės nuostatų neatitikties Sąjungos teisei pasekmių ir nacionalinio teismo vaidmens

49 Jeigu nacionalinis teismas prieitų prie išvados, kad nagrinėjamos nacionalinės teisės nuostatos neatitinka Sąjungos teisės reikalavimo, susijusio su kovos su sukčiavimu PVM srityje priemonių veiksmingumu ir atgrasomumu, tas teismas turėtų užtikrinti visišką Sąjungos teisės veikimą, jei būtina, netaikydamas minėtų nuostatų ir taip neutralizuodamas šio sprendimo 46 punkte nurodytą pasekmę ir neturėdamas įstatymų leidybos būdu ar pagal bet kurią kitą konstitucinę procedūrą prašyti jas panaikinti ar laukti, kol jos bus panaikintos (šiuo klausimu žr. sprendimų *Berlusconi ir kt.*, C-387/02, C-391/02 ir C-403/02, EU:C:2005:270, 72 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką ir *Kücükdeveci*, C-555/07, EU:C:2010:21, 51 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

50 Šiuo klausimu pažymėtina, kad valstybių narių pareiga kovoti su neteisėta veikla, kuri kelia grėsmę Sąjungos finansiniams interesams, atgrasomomis ir veiksmingomis priemonėmis ir jų pareiga kovojant su grėsmę šiems interesams keliančiu sukčiavimu imtis tų pačių priemonių kaip tos, kurių jos imasi kovodamos su grėsmę jų pačių interesams keliančiu sukčiavimu, yra pareigos, nustatytos visų pirma Sąjungos pirminėje teisėje, būtent SESV 325 straipsnio 1 ir 2 dalyse.

51 Šiomis Sąjungos pirminės teisės nuostatomis valstybės narės įpareigojamos pasiekti konkretų rezultatą, kuris nėra susietas su jokia jose nustatytos taisyklės, primintos ankstesniame punkte, taikymo sąlyga.

52 Todėl, remiantis Sąjungos teisės viršenybės principu, SESV 325 straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatos, palyginti su valstybių narių nacionaline teise, vien dėl to, kad jos įsigaliojo, automatiškai lemia bet kokių joms prieštaraujančių esamų nacionalinės teisės nuostatų netaikymą (šiuo klausimu, be kita ko, žr. Sprendimo *ANAFE*, C-606/10, EU:C:2012:348, 73 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

53 Reikia pridurti, kad jeigu nacionalinis teismas nuspręstų nagrinėjamų nacionalinės teisės nuostatų netaikyti, jis taip pat turės užtikrinti, kad būtų paisoma suinteresuotųjų asmenų pagrindinių teisių. Taip pastariesiems galėtų būti skirtos sankcijos, kurių, labai tikėtina, jie būtų išvengę, jeigu būtų buvusios taikomos nacionalinės teisės nuostatos.

54 Šiuo klausimu keletas suinteresuotųjų asmenų, pateikusių pastabas Teisingumo Teismui, nurodė Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 49 straipsnį, kuriame įtvirtinti teisėtumo, nusikalstamos veikos ir bausmės proporcingumo principai, kuriais remiantis, be kita ko, niekas negali būti nuteistas už veikimą ar neveikimą, kurie pagal jų padarymo metu galiojusią nacionalinę ar tarptautinę teisę nebuvo laikomi nusikalstamomis veikomis.

55 Tačiau nagrinėjamų nacionalinės teisės nuostatų netaikymo pasekmė būtų tik tai (nacionalinis teismas dar turės tai patikrinti), kad nagrinėjamoje baudžiamojoje byloje nesutrumpėtų bendrasis senaties terminas, būtų leidžiama vykdyti veiksmingą inkriminuojamų nusikalstamų veikų persekiojimą ir prireikus būtų užtikrintas vienodas požiūris į sankcijas, kuriomis siekiama apsaugoti atitinkamai Sąjungos ir Italijos Respublikos finansinius interesus. Toks nacionalinės teisės netaikymas nepažeistų kaltinamųjų teisių, kurios užtikrinamos Chartijos 49 straipsniu.

56 Tai jokiu būdu nereikštų nei kaltinamųjų nuteisimo už veikimą ar neveikimą, kurie jų padarymo metu nebuvo laikomi nusikalstamomis veikomis, už kurias pagal nacionalinę teisę skiriamos baudžiamosios sankcijos (pagal analogiją žr. Sprendimo *Niselli*, C-457/02, EU:C:2004:707, 30 punktą), nei sankcijos, kuri tuo metu nebuvo numatyta toje teisėje, taikymo. Priešingai, kaltinamiesiems pagrindinėje byloje inkriminuojamos veikos jų padarymo metu buvo ta pati nusikalstama veika ir už jas buvo skiriamos tos pačios baudžiamosios sankcijos, kaip numatytos dabar.

57 Šią išvadą patvirtina Europos Žmogaus Teisių Teismo praktika dėl 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytos Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 7 straipsnio, kuriame įtvirtintos teisės, atitinkančios Chartijos 49 straipsniu užtikrinamas teises. Remiantis šia praktika, senaties termino pratęsimas ir jo taikymas nedelsiant nepažeidžia šios konvencijos 7 straipsniu užtikrinamų teisių, nes šis straipsnis negali būti aiškinamas kaip užkertantis kelią pratęsti senaties terminus, jeigu niekuomet nėra suėjusi veikų, kuriomis kaltinama, senatis (šiuo klausimu žr. EŽTT sprendimo *Coëme ir kt. / Belgija*, Nr. 32492/96, 32547/96, 32548/96, 33209/96 ir 33210/96, 149 punktą, EŽTT 2000-VII; 2009 m. rugsėjo 17 d. EŽTT sprendimo *Scoppola / Italija*, (*Nr. 2*), Nr. 10249/03, 110 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką ir 2011 m. rugsėjo 20 d. EŽTT sprendimo *OAO Neftyanaya Kompaniya Yukos / Rusija*, Nr. 14902/04, 563, 564 ir 570 punktus ir juose nurodytą teismo praktiką).

58 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į trečiąjį klausimą reikia atsakyti taip: nacionalinės teisės norma baudžiamosios teisės reglamentuojamų nusikalstamų veikų senaties srityje, – kaip antai nustatyta nagrinėjamose nacionalinės teisės nuostatose, – kurioje tuo metu, kai vyko pagrindinėje byloje nagrinėjami įvykiai, buvo numatyta, kad dėl per baudžiamąjį persekiojimą už nusikalstamas veikas PVM srityje priimto akto, dėl kurio pertraukiama senaties termino eiga, senaties terminas prasitęsia tik ketvirčiu jo pirminės trukmės, gali pažeisti valstybėms narėms SESV 325 straipsnio 1 ir 2 dalimis nustatytas pareigas, jeigu ši nacionalinės teisės norma daugeliu sukčiavimo, darančio žalą Sąjungos finansiniams interesams, atvejų užkerta kelią skirti veiksmingas ir atgrasančias sankcijas arba sukčiavimo, darančio žalą atitinkamos valstybės narės finansiniams interesams, atvejais numato ilgesnius senaties terminus nei atvejais, kai padaroma žala Sąjungos finansiniams interesams, o tai turi patikrinti nacionalinis teismas. Nacionalinis teismas turi užtikrinti SESV 325 straipsnio 1 ir 2 dalių veikimą ir prireikus netaikyti nacionalinės teisės nuostatų, kuriomis atitinkamai valstybei narei užkertamas kelias laikytis jai SESV 325 straipsnio 1 ir 2 dalimis nustatytų pareigų.

Dėl pirmojo, antrojo ir ketvirtojo klausimų

59 Pirmuoju, antruoju ir ketvirtuoju klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar PVM srityje padarytoms baudžiamosioms veikoms taikoma senaties terminų skaičiavimo tvarka, kaip antai numatyta tuo metu, kai vyko pagrindinėje byloje nagrinėjami įvykiai, galiojusios redakcijos nagrinėjamose nacionalinės teisės nuostatose, galėtų būti vertinama atsižvelgiant į SESV 101, 107 ir 119 straipsnius.

60 Pirmiausia, kalbant apie SESV 101 straipsnį, pažymėtina, kad juo draudžiami visi įmonių susitarimai ir suderinti veiksmai, kurie gali paveikti valstybių narių tarpusavio prekybą ir kurių tikslas ar poveikis yra konkurencijos trukdymas, ribojimas arba iškraipymas vidaus rinkoje. Kaip iš esmės pažymėjo generalinė advokatė savo išvados 60 punkte, galimai nepakankamas nacionalinių baudžiamųjų nuostatų PVM srityje taikymas vis dėlto nedaro reikiamo poveikio galimiems slaptiems įmonių veiksmams, prieštaraujantiems SESV 101 straipsniui, siejamam su ESS 4 straipsnio 3 dalimi.

61 Antra, kiek tai susiję su SESV 107 straipsnyje nurodytu valstybės pagalbos draudimu, primintina, kad priemonė, kuria viešosios valdžios institucijos tam tikras įmones atleidžia nuo mokesčių, nors tai ir nėra valstybės išteklių perdavimas, bet dėl jos šios įmonės atsiduria palankesnėje finansinėje situacijoje nei kiti mokesčių mokėtojai, yra valstybės pagalba, kaip ji suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį (žr., be kita ko, Sprendimo *P*, C-6/12, EU:C:2013:525, 18 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

62 Nors PVM srityje numatytų sankcijų neveiksmingas ir (arba) neatgrasomasis pobūdis galbūt gali suteikti finansinę naudą atitinkamoms įmonėms, nagrinėjamu atveju negali būti keliamas SESV 107 straipsnio taikymo klausimas, nes visiems sandoriams taikoma PVM sistema ir už bet kokią nusikalstamą veiką skiriama baudžiamoji sankcija, išskyrus ypatingus atvejus, kuriais senaties terminų už tam tikras baudžiamąsias veikas skaičiavimo tvarka galėtų leisti išvengti baudžiamųjų pasekmių.

63 Trečia, kalbant apie SESV 119 straipsnį pažymėtina, kad jo 3 dalyje kaip vienas iš pagrindinių principų, kuriuo turi būti vadovaujamasi valstybių narių veiksmuose nustatant ekonominę ir monetarinę politiką, paminėtas principas, pagal kurį valstybės narės turi užtikrinti, kad jų viešieji finansai būtų patikimi.

64 Tačiau pažymėtina, kad klausimas, ar nagrinėjamos nacionalinės teisės nuostatos, galinčios lemti tam tikrų nusikalstamų veikų PVM srityje nebaudžiamumą, atitinka minėtą patikimų viešųjų finansų principą, nepatenka į SESV 119 straipsnio taikymo sritį, nes su šia valstybėms narėms tenkančia pareiga susijęs labai netiesiogiai.

65 Šiomis aplinkybėmis į pirmąjį, antrąjį ir ketvirtąjį klausimus reikia atsakyti taip: PVM srityje padarytoms baudžiamosioms veikoms taikoma senaties sistema, kaip antai numatyta tuo metu, kai vyko pagrindinėje byloje nagrinėjami įvykiai, galiojusios redakcijos nagrinėjamose nacionalinės teisės nuostatose, negali būti vertinama atsižvelgiant į SESV 101, 107 ir 119 straipsnius.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

66 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti tas teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) nusprendžia:

1. **Nacionalinės teisės norma baudžiamosios teisės reglamentuojamų nusikalstamų veikų senaties srityje, – kaip antai nustatyta Baudžiamojo kodekso su pakeitimais, padarytais 2005 m. gruodžio 5 d. Įstatymu Nr. 251, 160 straipsnio paskutinėje pastraipoje, siejamoje su šio kodekso 161 straipsniu, – kurioje tuo metu, kai vyko pagrindinėje byloje nagrinėjami įvykiai, buvo numatyta, kad dėl per baudžiamąjį persekiojimą už nusikalstamas veikas pridėtinės vertės mokesčio srityje priimto akto, dėl kurio pertraukiama senaties termino eiga, senaties terminas prasitęsia tik ketvirčiu jo pirminės trukmės, gali pažeisti valstybėms narėms SESV 325 straipsnio 1 ir 2 dalimis nustatytas pareigas, jeigu ši nacionalinės teisės norma daugeliu sukčiavimo, darančio žalą Europos Sąjungos finansiniams interesams, atvejų užkerta kelią skirti veiksmingas ir atgrasančias sankcijas arba sukčiavimo, darančio žalą atitinkamos valstybės narės finansiniams interesams, atvejais numato ilgesnius senaties**

terminus nei tais atvejais, kai padaroma žala Europos Sąjungos finansiniams interesams, o tai turi patikrinti nacionalinis teismas. Nacionalinis teismas turi užtikrinti SESV 325 straipsnio 1 ir 2 dalių veikimą ir prireikus netaikyti nacionalinės teisės nuostatų, kuriomis atitinkamai valstybei narei užkertamas kelias laikytis jai SESV 325 straipsnio 1 ir 2 dalimis nustatytų pareigų.

2. **Pridėtinės vertės mokesčio srityje padarytoms baudžiamosioms veikoms taikoma senaties terminų skaičiavimo tvarka, kaip antai numatyta tuo metu, kai vyko pagrindinėje byloje nagrinėjami įvykiai, galiojusios redakcijos Baudžiamojo kodekso su pakeitimais, padarytais 2005 m. gruodžio 5 d. Įstatymu Nr. 251, 160 straipsnio paskutinėje pastraipoje, siejamoje su šio kodekso 161 straipsniu, negali būti vertinama atsižvelgiant į SESV 101, 107 ir 119 straipsnius.**

Parašai.